

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 603/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného WEBBER LEGAL, s.r.o., Duchnovičovo námestie 1, Prešov, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B4-10Csp/83/2021 (predtým Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10Csp/83/2021) takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B4-10Csp/83/2021 (predtým Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 10Csp/83/2021) **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B4-10Csp/83/2021 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **500 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **856,75 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 2. októbra 2023 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj základného práva podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, a to postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B4-10Csp/83/2021 (predtým okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10Csp/83/2021). Sťažovateľ si zároveň uplatnil primerané finančné zadost'učinenie v celkovej výške 500 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplynulo, že sťažovateľ je žalovaným v konaní, ktorého predmetom je zaplatenie sumy 4 272,54 eur s príslušenstvom. Právny predchodca žalobcu (Všeobecná úverová banka a. s.) si tento nárok uplatnil návrhom na vydanie platobného rozkazu z 29. septembra 2021, následne podaním z 8. novembra 2021 navrhol zmenu strany sporu na strane žalobcu, k čomu pripojil aj súhlas nového veriteľa (Intrum Slovakia s. r. o.) so vstupom do konania. Súd o zmene žalobcu rozhodol uznesením z 1. júna 2022. Sťažovateľ sa ako žalovaný vyjadril k žalobe podaním z 13. januára 2023, následne bolo sťažovateľovi 12. októbra 2023 doručené na oboznámenie vyjadrenie žalobcu, ktorého súčasťou bola špecifikácia žalovanej sumy, čiastočné späťvzatie návrhu a úprava petitu. V elektronickom súdnom spise sa ako posledný dokument nachádza potvrdenie o zmene sudcu zaevidované 13. októbra 2023. Mestský súd mal byť pritom úplne nečinný od doručenia podania žalobcu sťažovateľovi ešte 12. októbra 2023.

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti zdôraznil, že dĺžka napadnutého konania už presiahla tri roky, pričom nielenže o žalobe nebolo rozhodnuté ani neprávoplatne, ale konajúci súd nenariadil ani jedno pojednávanie. Okrem toho od posledného úkonu vo veci bol konajúci súd nečinný viac ako jeden rok. Podľa sťažovateľa pritom ide o skutkovo a právne nenáročnú vec spočívajúcu v rozhodovaní o uplatnenom peňažnom nároku zo spotrebiteľskej zmluvy.

4. Sťažovateľ si uplatnil aj finančné zadost'učinenie vo výške 500 eur, pričom túto sumu odôvodnil dĺžkou konania a najmä okolnosťou, že priesťahy v konaní spôsobil iba súd svojím ležérnym prístupom k veci, ktorý zbytočne predlžuje stav právnej neistoty sťažovateľa.

II.

Procesný postup ústavného súdu

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 603/2024-13 z 22. októbra 2024 ju podľa § 56 ods. 1 a 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v rozsahu namietanom porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. V časti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

6. Ústavný súd následne výzvou z 25. októbra 2024 vyzval predsedníčku mestského súdu, aby sa vyjadrila k opodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Predsedníčka mestského súdu v podaní doručenom ústavnému súdu 12. novembra 2024 stručne zhrnula priebeh sporu a zároveň súhlasila so záverom samotného sťažovateľa, že napadnutú vec nemožno považovať za skutkovo alebo právne zložitú. Okrem toho všeobecne konštatovala, že na strane súdu vznikali prekážky v súvislosti s kovidovou pandémiou (v rokoch 2020 až 2022) a následne v rámci sťahovania súdu po zmene súdnej mapy (od apríla do septembra 2023). Tiež poukázala s ohľadom na okolnosť, že ona sama je v predmetnej veci zákonnou sudkyňou, na svoje obmedzené časové možnosti popri zabezpečení riadneho chodu súdu a popri úlohách súvisiacich s obstaraním novej budovy pre mestský súd. Napriek týmto obmedzeniam nariadila pojednávanie na 10. december 2024, aby mohla v predmetnej veci čo najskôr rozhodnúť.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s podaniami účastníkov dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno v tomto prípade očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom mestského súdu a jeho predchodcu došlo v konaní vedenom pod sp. zn. B4-10Csp/83/2021 k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom tohto základného práva je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

11. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádzala predtým z niektorých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (napr. § 6, § 100 ods. 1, § 117 ods. 1 a § 119 ods. 1), ktorý platil do 30. júna 2016, a v súčasnosti už vychádza najmä zo zásady vyplývajúcej z čl. 17 a § 157 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). V zmysle čl. 17 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá,

predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb“ a v zmysle § 157 ods. 1 CSP „súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania“.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

13. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ, ako aj predsedníčka mestského súdu sa v podstate zhodli, že táto okolnosť nie je v predmetnej veci relevantná. Ústavný súd s týmto záverom súhlasí, a preto dĺžku napadnutého konania nemožno v žiadnom prípade pripísať faktickej alebo právnej zložitosti prerokúvanej veci.

14. Správanie účastníkov konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd, vychádzajúc zo stručnej chronológie napadnutého konania, konštatuje, že žiadnej zo sporových strán nemožno pripočítať zavinenie za dĺžku napadnutého konania. Sporové strany síce približne tri mesiace neúspešne rokovali o mimosúdnej dohode, ale táto okolnosť nemala rozhodujúci vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup samotného mestského súdu v napadnutom konaní, resp. jeho právneho predchodcu. Po podaní samotnej žaloby (30. septembra 2021) vykonal konajúci súd prvotné úkony týkajúce sa procesných poučení a vyhovel návrhu žalobcu na zmenu účastníka konania (1. júna 2022). Následne po vzájomnom doručovaní podaní účastníkom konania (posledné podanie bolo doručené právnenému zástupcovi sťažovateľa 12. októbra 2023) zostal bezdôvodne nečinný až do 22. októbra 2024, keď nariadil iba prvý termín pojednávania na 10. december 2024, t. j. viac ako 1 rok. Takéto obdobie nečinnosti sa v kontexte danej veci jednoducho nedalo prehliadnuť.

16. Ústavný súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní priet'ahov pravidelne vo svojej judikatúre (III. ÚS 17/02, IV. ÚS 76/07, I. ÚS 294/2016, III. ÚS 583/2016, III. ÚS 339/2017) konštatuje, že okolnosti ako nedostatočné personálne obsadenie súdu, prípadne nadmerná pracovná vyťaženosť, resp. zmena súdnej mapy nesmú ísť v žiadnom prípade na vrub sťažovateľovi, resp. nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

17. Reagujúc na vyjadrenie predsedníčky mestského súdu, ústavný súd dodáva, že v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ako aj EŠLP k obsahovo totožnému právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru pandémie môže zapríčiniť nečinnosť súdu, avšak musí ísť o ojedinelú nečinnosť trvajúcu kratší čas aj s prihliadnutím na predmet konania a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 266/2022, IV. ÚS 422/2022, obdobne Q and R proti Slovinsku, sťažnosť č. 19938/20, rozsudok EŠLP z 8. 2. 2022, § 80). Ďalšie konanie a jeho bezpriet'ahovosť zrejme ovplyvnili tiež zmeny súvisiace s novým usporiadaním všeobecných súdov, tzv. nová súdna mapa na základe zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami

a obvodmi súdov v znení neskorších predpisov a zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s účinnosťou od 1. júna 2023 a s tým súvisiace organizačné zmeny (sťahovanie, zmena súdnych úradníkov a pod.). Pred týmito zmenami však bezpochyby bol časový priestor (najmä u právneho predchodcu mestského súdu) od roku 2021 ukončiť konanie bez prietáhov. Uvedené skutočnosti však ústavný súd zohľadnil pri výške finančného zadosťučinenia.

18. V napadnutom konaní teda došlo k neodôvodnenej nečinnosti zo strany mestského súdu, resp. jeho právneho predchodcu, pričom celková dĺžka napadnutého konania už presiahla tri roky. Keďže nejde o zložitý spor a konajúci súd nariadil prvé pojednávanie až po uplynutí troch rokov od podania samotnej žaloby, v tomto kontexte musel ústavný súd konštatovať porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Na základe uvedených skutočností teda ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B4-10Csp/83/2021 porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Príkaz konať a primerané finančné zadosťučinenie

19. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd prikázal správne mu súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

20. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

21. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

22. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Zároveň sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z dôvodu porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou.

23. Sťažovateľ si uplatnil finančné zadosťučinenie v sume 500 eur a keďže ústavný súd považoval túto sumu za primeranú, priznal mu finančné zadosťučinenie v predmetnej výške (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za dva úkony právnej služby podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom a podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Súčasťou výslednej sumy je aj daň z pridanej hodnoty, keďže sťažovateľ preukázal, že jeho právny zástupca je platiteľom dane z pridanej hodnoty.

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

27. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. novembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu